

בְּגִין כִּד וַיֵּי אָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי
עוֹשֶׂה. רַבִּי חֵינָא פִתַּח (עמוס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יי

אֱלֹהִים דְּבַר כִּי אִם גָּלָה סוּדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים.
זַכָּאִין אַנּוּן זַכָּאִי עֲלֵמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעִי
בְּהוּ, בְּכַל מַה דְּאִיהוּ עֶבֶד בְּרַקִּיעָא וְזִמְיָן לְמַעְפֵּד
בְּעֲלֵמָא, עַל יְדֵי דְזַכָּאִין עֶבֶד לֵיהּ, וְלֹא כִּסִּי מְנִיחֵהוּ
לְעֵלְמִין בְּלוּם. בְּגִין דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְשַׁתְּפָא
בְּתַדִּיָּה (לְצַדִּיקָא דְלֹא תִהֵא פִתְחוֹן פֶּה לְרִשְׁעִיָּא בְּכַל מַה דְּאִיהוּ עֶבֶד.

תָּא חוּי, כִּלְא גְלִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) לְצַדִּיקָא בְּגִין דְאַנּוּן אֲתֵיִן
וּמְזַהֲרִין לְבְנֵי נָשָׂא לְאַתְבָּא מִחֻבְיֵיהוּ וְלֹא
יִתְעַנְשׂוּן מִגּוֹ דִּינָא עֲלָאָה וְלֹא יִהֵא לֹון פִּתְחָא דְפּוּמָא
לְנִבְיָהּ. בְּגִינֵי כִד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֹדַע לֹון רָזָא
דְּאִיהוּ עֶבֶד בְּהוּ דִּינָא. תּוּ בְּגִין דְלֹא יִימְרוּן דְתָא
בְּלֹא דִינָא עֶבֶד בְּהוּ דִינָא.

לשון הקודש

פִתְחוֹן פֶּה לְרִשְׁעִים בְּכַל מַה שְׁהוּא עוֹשֶׂה.

בֵּא רָאָה, הַכֵּל מְגַלֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְצַדִּיקִים, מִשּׁוּם שֶׁהֵם בָּאִים וּמְזַהֲרִים
אֶת בְּנֵי הָאָדָם לְשׁוּב מִחַטָּאֵיהֶם וְלֹא
יַעֲנִשׂוּ מִתּוֹךְ הַדִּין הָעֲלִיּוֹן וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם
פִּתְחוֹן פֶּה אֱלֹוִי. מִשּׁוּם כִּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מוֹדִיעַ לָהֶם הַסּוּד שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּהֵם
הַדִּין. וְעוֹד, כִּדִּי שְׁלֹא יֵאמְרוּ שֶׁהֲרֵי כִלִּי
דִּין עֲשֶׂה בְּהֵם דִּין.

מִשּׁוּם כִּד, וְהוּ אָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי
מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה. רַבִּי חֵינָא
פִתַּח, (עמוס א) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דְּבַר
כִּי אִם גָּלָה סוּדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים.
אֲשֶׁרֵיהֶם צַדִּיקֵי הָעוֹלָם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הִתְרַצֶּה בְּהֵם, וְכֵל מַה שְׁהוּא עוֹשֶׂה
בְּרַקִּיעַ וְעֵתִיד לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם – עַל יְדֵי
הַצַּדִּיקִים עוֹשֶׂה אוֹתוֹ, וְלֹא מְכַסֶּה מִהֶם
כְּלוּם לְעוֹלָמִים, כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹצֵה לְשַׁתֵּף עִמּוֹ אֶת הַצַּדִּיקִים שְׁלֹא יִהְיֶה

אמר רבי אלעזר ווי לון לתיבוא דלא ידעין ולא משגיחין ולא ידעין לאסתמרא מחוביהו. ומה קדשא בריך הוא די כל עובדוהי קשוט ואורחתייה דין. לא עביד כל מה דעביד בעלמא עד דגלי להו לצדיקיא בגין דלא יהא לון פתחא דפומא לבני נשא. גבי בני נשא לא כל שכן דאית לון למעבד מלייהו דלא ימללון בני נשא סטיא עליהון. וכן פתיב, (במדבר לב) והייתם נקיים מיי ומישראל. ואית לון למעבד דלא יהא לון פתחון פה לבני נשא, ויתרון בהון אי אנון חטאן ולא משגיחי לאסתמרא, דלא יהא ליה למדת דינא דקודשא בריך הוא פתחא דפומא לגבייהו. ובמה, בתשובה ועובדין דכשרין.

תא חזי, ויי אמר המכסה אני מאברהם. אמר רבי יהודה, קדשא בריך הוא יהב כל ארעא לאברהם (ד)

לשון הקודש

והייתם נקיים מה ומישראל. ויש להם לעשות שלא יהיה להם פתחון פה לבני אדם, ויתרו בהם אם הם חוטאים ולא משגיחים להשמר, שלא תהיה למדת הדין של הקדוש ברוך הוא פתחון פה אליהם, ובמה? בתשובה ומעשים בשרים.

בא ראה, וה' אמר המכסה אני מאברהם. אמר רבי יהודה, הקדוש

אמר רבי אלעזר, אזי לרשעים שלא יודעים ולא משגיחים ולא יודעים להשמר מחטאייהם. ומה הקדוש ברוך הוא שכל מעשיו אמת ודרכיו דין אינו עושה כל מה שעושה בעולם עד שמגלה לצדיקים בדי שלא יהיה להם פתחון פה לבני אדם, אצל בני אדם לא כל שכן שיש להם לעשות דבריהם שלא ידברו בני אדם לשון הרע בהם. וכן כתוב (במדבר

לְמַחְוֵי לֵיָהּ אַחֲסַנְתָּ יְרוּתָא לְעֵלְמוּן, דְּכַתִּיב כִּי
 אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְנַנֶּה וְגו'. וְכַתִּיב
 שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה. וּלְבַתֵּר קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 אֲצַטְרִיךְ לְאַעְקְרָא אַתְרֵין אֱלִיִּן. אָמַר קִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, כְּבַר יַהֲבִית ית אֲרַעָא לְאַבְרָהָם, וְהוּא אֲפָא
 לְכַלָּא, דְּכַתִּיב כִּי אַב הֶמוֹן גּוֹיִם גִּתְתִּיךָ. וְלֹא יָאוּת לִי
 לְמַמְחֵי בְּנִין וְלֹא אוֹדַע לְאַבְוֵהוֹן דְּקָרִית לֵיָהּ אַבְרָהָם
 אוֹתְבֵי. וּבְנִין כְּךָ אֲצַטְרִיךְ לְאוֹדַע לֵיָהּ, בְּנִין כְּךָ (אָמַר)
 וַיֵּי אָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה.

אָמַר רַבִּי אֲפָא תָא חַזִּי עֲנִיתְנוּתָא דְאַבְרָהָם, דְאָפִ
 עַל גַּב דְאָמַר לֵיָהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זַעְקַת
 סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה. וְעַם כָּל דָּא דְאוּרִיךְ עַמִּיָּה
 וְאוֹדַע לֵיָהּ דְבַעֵי לְמַעַבְדַּד דִּינָא בְּסְדוּם, לָא כְּעָא
 קַמִּיָּה לְשׁוּבָא לֵיָהּ לְלוּט וְלֹא יַעֲבִיד בֵּיהּ דִּינָא. מָאִי

לשון הקודש

בְּנִים בְּלִי לְהוֹדִיעַ לְאַבְרָהָם שְׂקָרָתִי לוֹ
 אַבְרָהָם אֲהַבִּי, וּמִשּׁוּם כְּךָ צָרִיךְ לְהוֹדִיעַו,
 מִשּׁוּם כְּךָ וְאָמַר וְהוּ אָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי
 מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה.

אָמַר רַבִּי אֲפָא, כֹּא רֹאֶה עֲנִיתְנוּתוֹ שֶׁל
 אַבְרָהָם, שְׂאָפִ עַל גַּב שְׂאָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ
 בְּרִיךְ הוּא זַעְקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה,
 וְעַם כָּל זֶה שְׂהַאֲרִיךְ עִמּוֹ וְהוֹדִיעַ לוֹ
 שְׂרוּעָה לַעֲשׂוֹת דִּין בְּסְדוּם, לֹא בְקִשׁ

בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן אֶת כָּל הָאָרֶץ לְאַבְרָהָם
 לְהֵיוֹת לוֹ נַחֲלַת יְרֻשָׁה לְעוֹלָמִים, שְׂכַתוּב
 כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְךָ
 אֶתְנַנֶּה וְגו', וְכַתוּב שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה.
 וְלֹאֲחַר מִכֵּן הַצַּטְרִיךְ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לַעֲקֹר אֶת הַמְּקוֹמוֹת הַלְלוּ. אָמַר הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, כְּבַר גִּתְתִּי אֶת הָאָרֶץ
 לְאַבְרָהָם, וְהוּא אַב לְכָל, שְׂכַתוּב כִּי אַב
 הֶמוֹן גּוֹיִם גִּתְתִּיךָ, וְלֹא נָאֶה לִי לְמַחֲוֵי

טַעֲמָא בְּגִין דְּלֹא לְמַתְבַּע אֲנָרָא מִן עוֹבְדוֹי.

וְעַל דָּא שְׁלַח קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְלוּט וְשׂוֹיב לִיה
בְּגִינִיָּה דְאַבְרָהָם. דְּכִתִּיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוּט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה וְגו'. מָאִי אֲשֶׁר
יֵשֵׁב בְּהֵן לוּט הָא אֲתַמָּר. אֲבָל בְּגִין דְּכִלְהוּ חֵיבִין
וְלֹא אֲשַׁתְּבַח (בִּינִיָּהוּ), מְכַלְהוּ דְאִית לִיה מִיְדֵי דְזָכוּ,
בַּר לוּט. מְכָאן אֹלִיפְנָא בְּכַל אֲתַר דְּדִיִּירִין בֵּיה
חֵיבִין חָרִיב אִיתוּ.

אֲשֶׁר יֵשֵׁב בְּהֵן לוּט. וְכִי בְּכִלְהוּ הָוָה יִתִּיב לוּט,
אֲלֹא בְּגִינִיָּה הָוּ יִתְבִי דְלֹא אֲתַחֲרְבוּ. וְאִי
תִּימָא בְּזִכּוֹתֶיהָ, לָא. אֲלֹא בְּזִכּוֹתֶיהָ דְאַבְרָהָם. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, דְשִׁמוּשָׁא דְעֶבֶד בַּר נָשׁ לְזַפְאָה,
הָהוּא שְׁמוּשָׁא אֲגִין עָלֶיהָ בְּעֵלְמָא. וְלֹא עוֹד אֲלֹא
דְאָף עַל גַּב דְאִיתוּ חֵיבָא, אֹלִיף מֵאַרְחוּי וְעֶבֶד לֹן.

לשון הקודש

דְּבַר זְכוּת פְּרַט לְלוּט. מְכָאן לְמַדְנַג,
שְׁבָבֵל מְקוּם שְׁדָרִים בּוּ רְשָׁעִים הוּא
חֲרַב.

אֲשֶׁר יֵשֵׁב בְּהֵן לוּט, וְכִי בְּכֻלָּם יֵשֵׁב
לוּט? אֲלֹא בְּנִלְלוּ הָיוּ מִיִּשְׁבִּים וְלֹא חֲרַבוּ.
וְאִם תֵּאמַר בְּזִכּוֹתוֹ – לֹא! אֲלֹא בְּזִכּוֹת
אַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כֹּא רָאָה
שְׁשִׁמוּשׁ שְׂאָדָם עוֹשֶׂה לְצַדִּיק, אִוְתוּ
שְׁמוּשׁ מִגֵּן עָלָיו בְּעוֹלָם, וְלֹא עוֹד, אֲלֹא

מִמְנֵוּ לְהַצִּיל אֶת לוּט וְלֹא יַעֲשֶׂה בּוּ דִין.
מַה הַטַּעַם? בְּשִׁבִיל שְׁלֹא לְתַבַּע שְׂכַר
מִמַּעֲשָׂיו.

וְעַל זֶה שְׁלַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת לוּט
וְהַצִּילוּ מִשׁוּם אַבְרָהָם, שְׁכִתּוּב וַיִּזְכֹּר
אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוּט
מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה וְגו'. מַה זֶה אֲשֶׁר יֵשֵׁב בְּהֵן
לוּט? הָרִי נְאֻמָּר, אֲבָל מִשׁוּם שְׁכֻלָּם
רְשָׁעִים וְלֹא נִמְצָא (בִּינִיָּהוּ) מְכַלָּם שְׂנֵי לֹ

תָּא חַזִי דְהָא בְּגִין דְאִתְחַבַּר לֹוט בְּתַדִּיהָ דְאַבְרָהָם
 אָף עַל גַּב דְּלֹא אֹלִיף כָּל עֹבְדֵי, אֹלִיף
 לְמַעַבְד טִיבֵי עִם בְּרִיין כְּמָה דְהוּה עָבִיד אַבְרָהָם,
 וְדָא הוּא דְאוֹתִיב לְכָל אַנּוּן קַרְתֵּי כָּל הַהוּא זְמַנָּא
 דִּיתְבוּ בְּתַר דְעָאֵל לֹוט פִּינִיחֵי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חַזִי, דְשְׁכִינְתָּא לָא אַעֲדִי
 מִנִּיהָ דְאַבְרָהָם בְּהַחִיָּא שְׁעַתָּא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אָמַר לִיהָ (בְּהַחִיָּא זְמַנָּא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמִיהָ), אָמַר לִיהָ
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא שְׁכִינְתָּא הוּה מְלִיל עֲמִיהָ דְהָא
 (בְּדַרְבָּנָא) דָּא אִתְגַּלִּי עֲלֵיהָ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת)
 וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי.
 אָמַר לִיהָ חֲבִי הוּא וְדָאֵי.

וְתָא חַזִי מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוֹרָה
 כִּי רָבָה. בְּקַדְמִיתָא וַיִּי אָמַר. וּלְבַסּוֹף וַיֹּאמֶר

לשון הקודש

זוהי מאברהם באותה שעה שהקדוש
 ברוך הוא אמר לו ובאותו זמן שהקדוש ברוך
 הוא עמו. אמר לו רבי אלעזר, והרי
 שכנינה היתה מדברת עמו, שהרי ובדנהו
 זו התנזלה אליו הקדוש ברוך הוא,
 שכתוב (שמות ו) וארא אל אברהם אל
 יצחק ואל יעקב באל שדי. אמר לו, כך
 זה ודאי.

ובא וראה מה כתוב, ויאמר ה' זעקת

שאף על גב שהוא רשע, לומד מדרכיו
 ועושה אותם.

בא ראה, שהרי משום שהתחבר לוט
 עם אברהם – אף על גב שלא למד כל
 מעשיו, למד לעשות חסד עם הבריות
 כמו שהיה עושה אברהם, וזהו שהיה
 מושב את כל אותן הערים כל אותו זמן
 שהיו מושבים אחר שנכנס לוט פיניהם.
 אמר רבי שמעון, בא ראה ששכינה לא

וַיַּזְעַקְתָּ סְדוּם וְעַמּוֹרָה וְגו'. דָּא אִיתוּ דִּרְגָא עֲלָאָה
 דְּאִתְגַּלִּי לִיהַ עַל דִּרְגָא תַתָּאָה. (דף קד ע"ב).
 מְדַרְשׁ הַנַּעֲלָם

וַיֵּי אָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם וְגו' מַה כְּתִיב לְמַעַלְהָ וַיִּקְוֹמוּ מִשָּׁם
 הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוּם לַעֲשׂוֹת דִּין בְּרָשָׁעִים. מַה כְּתִיב
 אַחֲרָיו הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר רַב חֲסָדָא אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים עַד שְׁנַמְלֵךְ בְּנִשְׁמַתָּן שֶׁל צַדִּיקִים הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב, (איוב ד) מִנְשַׁמַּת אֵלֹהִים יֵאבְדוּ. וְכְתִיב הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם.
 אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלוּם יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת דִּין בְּרָשָׁעִים עַד
 שְׁאֵמְלֵךְ בְּנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְאוֹמַר לָהֶם, הֲרָשָׁעִים חָטְאוּ לְפָנַי,
 אַעֲשֶׂה בָהֶם דִּין, דְכְתִיב וַיֹּאמֶר יי זְעַקְתָּ סְדוּם וְעַמּוֹרָה כִּי רָבָה
 וַחֲטֵאתֶם וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ הַנִּשְׁמָה עוֹמְדַת בְּמִקוּמָהּ וְהִיא יִרְאָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
 וְלוֹמַר לְפָנָיו כְּלוּם, עַד שְׁיֵאמַר לְמַטְטְרוּן שְׁיִגְיִישְׁנָה לְפָנָיו
 וְתֹאמַר מַה שָׂרְעַתָּה, הֲדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר, הֲאֵף
 תִּסְפָּה צַדִּיק עִם רָשָׁע חֲלִילָה לָךְ וְגו'.

לשון הקודש

בְּנִשְׁמַתָּם שֶׁל צַדִּיקִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב (איוב ד)
 מִנְשַׁמַּת אֵלֹהִים יֵאבְדוּ. וְכְתוּב הַמְּכַסֶּה
 אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
 כְּלוּם יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת דִּין בְּרָשָׁעִים עַד
 שְׁאֵמְלֵךְ בְּנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים. וְאוֹמַר לָהֶם:
 הֲרָשָׁעִים חָטְאוּ לְפָנַי, אַעֲשֶׂה בָהֶם דִּין,
 שְׁכָתוּב וַיֹּאמֶר ה' זְעַקְתָּ סְדוּם וְעַמּוֹרָה כִּי
 רָבָה וַחֲטֵאתֶם וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַנִּשְׁמָה עוֹמְדַת
 בְּמִקוּמָהּ, וְהִיא יִרְאָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
 וְלוֹמַר לְפָנָיו כְּלוּם, עַד שְׁיֵאמַר לְמַטְטְרוּן

סְדוּם וְעַמּוֹרָה כִּי רָבָה. בְּהִתְחַלְהָ וְה' אָמַר,
 וְלִכְסוּף וַיֹּאמֶר ה' זְעַקְתָּ סְדוּם וְעַמּוֹרָה וְגו'.
 זֶהוּ הַדְרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִתְגַּלְתָּה לוֹ עַל
 הַדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה.

מדרש הנעלם

וְה' אָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם וְגו'. מַה
 כְּתוּב לְמַעַלְהָ? וַיִּקְוֹמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים
 וַיִּשְׁקִפוּ עַל פְּנֵי סְדוּם, לַעֲשׂוֹת דִּין
 בְּרָשָׁעִים. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? הַמְּכַסֶּה אֲנִי
 מֵאַבְרָהָם. אָמַר רַב חֲסָדָא, אֵין הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים עַד שְׁנַמְלֵךְ

אוּלַי יֵשׁ חַמְשִׁים צַדִּיקִים וְגו'. הַנְּשָׂמָה פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם שָׂמָא נִתְעַסְקוּ בְּחַמְשִׁים פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה, וְאָף עַל פִּי שְׂלֵא נִתְעַסְקוּ לְשִׂמְחָה, שְׂכַר יֵשׁ לָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יִכְנָסוּ לְגִי'הֶנָּם. מַה כְּתִיב בְּתִרְיָה וַיֹּאמֶר יי אִם אֲמַצָּא בְּסֻדּוֹם חַמְשִׁים צַדִּיקִים וְגו'. וְהָא (תְּנִינִי) יִתִּיר אֲנֹנִן פְּרָשִׁיּוֹת חַמְשִׁין וְתַלְתָּת הֵווּ. אֲלָא אָמַר רַבִּי אַבְהוּ חַמְשָׁה סְפָרִים הֵם בְּתוֹרָה וּבְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִכְלָלִים עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת עֲשֶׂרֶת מֵאֲמֵרוֹת שִׁבְעָהם נִבְרָא הָעוֹלָם חָשׁוּב עֲשֶׂרֶת בְּכָל חַד מְנַהֵן הוּא חַמְשִׁים.

השלמה מההשמטות (סימן טו)

חַמְשִׁים הֵם כְּנֶגֶד חַמְשִׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה וְהֵם רְאוּיִים לְהַצִּיל כָּל הָעוֹלָם בְּצַדִּיקָתָם וַיִּי הוֹדָה לְדַבְרֶיהָ וּכְשָׂרָאָתָה שְׂלֵא מְצָאָה אֲמָרָה (בראשית י"ח) אוּלַי יִחְסְרוּן חַמְשִׁים הַצַּדִּיקִים חַמְשָׁה, כְּלוֹמַר אוּלַי יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֶׁעֲסָקוּ בִּידִיעַת שְׂמֵךְ שֶׁהוּא הַשֵּׁם בְּמִלּוּאוֹ שֶׁהוּא מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א כְּמִסְפַּר אָדָם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים י') וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יי אֱלֹהֶיךָ שׂוֹאֵל, וּכְשָׂלֵא מְצָאָה חוֹזֶרֶת לוֹמֵר,

לשון הקודש

אֶחָד וְאֶחָד נִכְלָלִים עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת עֲשֶׂרֶת מֵאֲמֵרוֹת שִׁבְעָהם נִבְרָא הָעוֹלָם. חָשׁוּב עֲשֶׂרֶת בְּכָל אֶחָד מֵהֶם – הוּא חַמְשִׁים.

השלמה מההשמטות (סימן טו)

חַמְשִׁים הֵם כְּנֶגֶד חַמְשִׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה, וְהֵם רְאוּיִים לְהַצִּיל כָּל הָעוֹלָם בְּצַדִּיקָתָם, וְה' הוֹדָה לְדַבְרֶיהָ. וּכְשָׂרָאָתָה שְׂלֵא מְצָאָה, אֲמָרָה (שם יח) אוּלַי יִחְסְרוּן חַמְשִׁים הַצַּדִּיקִים חַמְשָׁה, כְּלוֹמַר, אוּלַי יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֶׁעֲסָקוּ בִּידִיעַת שְׂמֵךְ, שֶׁהוּא הַשֵּׁם בְּמִלּוּאוֹ, שֶׁהוּא חַמְשָׁה וְאַרְבָּעִים, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כְּמִסְפַּר אָדָם,

שֶׁיִּגְיִשְׁנָה לְפָנָיו וְתֹאמַר מַה שְׂרַצְתָּה. וְהוּ שְׂכַתּוֹב וַיִּגַּשׁ אֲבָרְהָם וַיֹּאמֶר הֵאָף תִּסְפָּה צַדִּיק עִם רָשָׁע וְגו', חֲלִילָה לָךְ וְגו'.

אוּלַי יֵשׁ חַמְשִׁים צַדִּיקִים וְגו'. הַנְּשָׂמָה פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, שָׂמָא נִתְעַסְקוּ בְּחַמְשִׁים פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה, וְאָף עַל פִּי שְׂלֵא נִתְעַסְקוּ לְשִׂמְחָה, שְׂכַר יֵשׁ לָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יִכְנָסוּ לְגִי'הֶנָּם. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? וַיֹּאמֶר ה' אִם אֲמַצָּא בְּסֻדּוֹם חַמְשִׁים צַדִּיקִים וְגו'.

וְתִרְיָ וְשִׁנְיִנוּ, אוֹתָן פְּרָשִׁיּוֹת יִתְרוֹת חַמְשִׁים וְשָׁלֵשׁ הָיוּ. אֲלָא, אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, חַמְשָׁה סְפָרִים הֵם בְּתוֹרָה, וּבְכָל